Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στη

Δημόσια Διοίκηση – Εκπαιδευτική Διοίκηση

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Απόψεις των Εκπαιδευτικών για το Ρόλο του Διευθυντή στη Διαχείριση της Επικοινωνίας στη Σχολική Μονάδα

Φοιτήτρια: Μπουράτση Θεοδώρα

Α.Μ.: 1133306762

Επιβλέπων Καθηγητής: Δρ. Τσιούμης Κωνσταντίνος

ΠΑΦΟΣ

Αύγουστος 2015

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΠΑΦΟΥ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στη Δημόσια Διοίκηση - Εκπαιδευτική Διοίκηση

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Υποβληθείσα για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Δημόσιας Διοίκησης – Εκπαιδευτικής Διοίκησης του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου

Απόψεις των Εκπαιδευτικών για το Ρόλο του Διευθυντή στη Διαχείριση της Επικοινωνίας στη Σχολική Μονάδα

Μπουράτση Θεοδώρα

Επιβλέπων Καθηγητής: **Δρ. Τσιούμης Κωνσταντίνος**

ΠΑΦΟΣ

Αύγουστος 2015

Copyright © Μπουράτση Θεοδώρα 2015

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Allrightsreserved.

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος Δημόσιας Διοίκησης-Εκπαιδευτικής Διοίκησης του ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΠΑΦΟΥ.

Η έγκρισή της δεν υποδηλώνει απαραίτητα και την αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε όλους όσους συνέβαλαν στην εκπόνηση και σύνταξή της.

Τις ιδιαίτερες ευχαριστίες μου οφείλω να εκφράσω στον κ. Τσιούμη Κωνσταντίνο, επιβλέποντα καθηγητή της εργασίας αυτής, για την ουσιαστική στήριξη και τη συμπαράσταση που μου έδειξε. Το ήθος, η ευγένεια, η διακριτικότητά του σε συνδυασμό με την επιστημονική γνώση και καθοδήγηση του υπήρξαν καθοριστικές παράμετροι στην πορεία διεξαγωγής και ολοκλήρωσης αυτής της εργασίας.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον κ. Γεώργιο Δ. Καρατάσιο τ.Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας και διδάσκοντα καθηγητή μου, που στάθηκε πολύτιμος αρωγός καθ' όλη τη διάρκεια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος με την επιστημονική του γνώση και την πολύχρονη εμπειρία του στη Διοίκηση, καθώς και την αμέριστη συμπαράσταση του σε όλους τους τομείς.

Επίσης θα ήθελα να δώσω τις ευχαριστίες μου σε όλους τους υπόλοιπους καθηγητές , που δίδαξαν στο Μεταπτυχιακό αυτό Πρόγραμμα και ιδιαίτερα στον κ. Αδαμάντιο Παπασταμάτη και στον κοσμήτορα του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου κ. Σπύρο Βλιάμο για την πολύπλευρη συμβολή τους.

Φυσικά δε θα παραλείψω να ευχαριστήσω τους γονείς μου Απόστολο και Ευτυχία, τον πεθερό μου Νίκο και την πεθερά μου Αλεξάνδρα, οι οποίοι με περισσή αγάπη με βοήθησαν να ανταπεξέλθω στις οικογενειακές μου υποχρεώσεις.

Πολλές ευχαριστίες οφείλω στο σύζυγο μου Γιάννη , του οποίου η συμπαράσταση και η υπομονή μου έδωσαν δύναμη και κουράγιο να υπερπηδήσω με επιτυχία κάθε δυσκολία και στάθηκε στο πλευρό μου με άπλετη αγάπη , αντικαθιστώντας με επάξια στο μητρικό μου ρόλο.

Αφιερώνεται στο λατρεμένο μου γιο Νίκο,
που με έκανε καλύτερο άνθρωπο

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη IX

Abstract X

Εισαγωγή 1

Κεφάλαιο 1: Ηγεσία στη Σχολική Μονάδα 3

1.1 Η Έννοια της Ηγεσίας.....3

1.2 Μοντέλα Ηγεσίας.....5

1.2.1 Ενδεχομενική Θεωρία του Fiedler.....5

1.2.2 Θεωρίες Χ και Ψ του McGregor.....6

1.2.3 Το Διοικητικό Πλέγμα 7

1.2.4 Το Πρότυπο των Tannenbaum και Schmidt 8

1.3 Στυλ (μοντέλα) Εκπαιδευτικής Ηγεσίας.....9

Κεφάλαιο 2: Οργάνωση και Διοίκηση Σχολικής Μονάδας.....12

2.1 Σχολική Διεύθυνση βάσει Νομοθεσίας 12

2.2 Καθήκοντα Διευθυντή Σχολικής Μονάδας 13

2.2.2 Ηγέτης.....14

2.2.2 Επόπτης.....15

2.2.3 Εκπαιδευτικός 15

2.2.4 Γραμματέας.....15

2.2.5 Αξιολογητής.....15

2.2.6 Καθοδηγητής νέων εκπαιδευτικών 16

2.2.7 Εκπρόσωπος σχολείου 16

2.3 Ο Ρόλος του Διευθυντή.....16

Κεφάλαιο 3: Επικοινωνία στη σχολική μονάδα 19

3.1 Η Έννοια της Επικοινωνίας 19

3.1.1 Η Σπουδαιότητα της Επικοινωνίας.....21

3.2 Η Επικοινωνία του Διευθυντή με τα μέλη της Σχολικής Μονάδας.....23
3.3 Διαπροσωπικές Σχέσεις.....25
3.3.1 Διαπροσωπικές Σχέσεις των Διευθυντών Σχολικών Μονάδων και Εκπαιδευτικών.....25
3.3.2. Διαπροσωπικές Σχέσεις των Διευθυντών Σχολικών Μονάδων και Εκπαιδευτική Κοινότητα.....26
3.4 Συγκρούσεις.....27
3.4.1 Συγκρούσεις στο σχολείο.....27
3.4.2. Ο ρόλος του Διευθυντή σχολείου στην διαχείριση και αντιμετώπιση των συγκρούσεων.....29
3.5. Σχολικό Κλίμα.....30
3.5.1 Η Έννοια του Σχολικού Κλίματος.....30
3.5.2 Παράγοντες Διαμόρφωσης Σχολικού Κλίματος.....31
3.5.3 Η συμβολή της οργάνωσης και της διοίκησης του σχολείου στη διαμόρφωση του σχολικού κλίματος.....32
Κεφάλαιο 4: Σχέδιο Έρευνας.....34
4.1 Σκοπός Έρευνας – ερευνητικά ερωτήματα.....34
4.2. Υποθέσεις έρευνας.....34
4.3. Ερευνητική Προσέγγιση.....35
4.4. Ερευνητικό Σχέδιο.....35
4.5. Μεθοδολογία Έρευνας.....36
4.6 Δείγμα.....38
4.6.1 Καθορισμός Πληθυσμού.....38
4.6.2 Επιλογή δειγμάτων.....38
4.6.3 Μέσο συλλογής δεδομένων.....39
4.7. Περιορισμοί έρευνας.....40
Κεφάλαιο 5: Αποτελέσματα Έρευνας.....41
5.1 Δημογραφικά Στοιχεία.....41

5.2 Σχέσεις Διευθυντή και Εκπαιδευτικών – Διευθυντή και σχολικής κοινότητας- Σχολικό κλίμα 47
Κεφάλαιο 6 67
Συμπεράσματα- συζήτηση 67
Επίλογος.....76
Βιβλιογραφία 80
Παράρτημα.....87
Ερωτηματολόγιο 87

Περίληψη

Από τα πιο δύσκολα θέματα της κοινωνικής ψυχολογίας, είναι το θέμα του ηγέτη και της ηγεσίας. Συγχρόνως όμως είναι και από τα πιο βασικά προβλήματα της οικονομίας. Είναι γνωστό, ότι η ανεύρεση στελεχών για να πλαισιώσουν τα νευραλγικά σημεία μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού είναι ένα βασικό ζήτημα. Δεν είναι λίγες οι επιχειρήσεις που καταστράφηκαν ή δεν επιτέλεσαν τον σκοπό για τον οποίο δημιουργήθηκαν, γιατί οι προϊστάμενοι και τα επιτελικά στελέχη δεν φάνηκαν άξια της αποστολής τους και ικανά για να ανταποκριθούν στον ρόλο που είχαν αναλάβει.

Η ανεύρεση στελεχών για να πλαισιώσουν το ρόλο του διευθυντή τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι σίγουρα, από τα πιο βασικά προβλήματα που απασχολούν σήμερα το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, λόγω του ότι τα άτομα αυτά θα πρέπει να είναι επικοινωνιακά, να ασκούν μια επίδραση διευθύνοντα, καθοδηγώντας, ελέγχοντας και προσανατολίζοντας τις σκέψεις, τα αισθήματα ή τη συμπεριφορά ενός αριθμού άλλων ανθρώπων.

Στόχος λοιπόν της διπλωματικής αυτής εργασίας είναι η διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών σχετικά με το ρόλο του διευθυντή της σχολικής μονάδας, στη διαχείριση της επικοινωνίας μέσα σε αυτή. Στην αρχή της εργασίας γίνεται μια βιβλιογραφική ανασκόπηση του θέματος μέσα από την υπάρχουσα βιβλιογραφία, ενώ στη συνέχεια πραγματοποιείται έρευνα, μέσω ερωτηματολογίων σε εκπαιδευτικούς σχολείων. Όπως προκύπτει από τα αποτέλεσμα της εν λόγω έρευνας, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί είναι ικανοποιημένοι από τους διευθυντές τους, σε μεγάλο βαθμό όσον αφορά την επικοινωνία και τη διαχείρισή της στη σχολική μονάδα.

Λέξεις Κλειδιά: διοίκηση σχολικών μονάδων, ηγεσία, ηγέτης, σχολική ηγεσία, επικοινωνία, διαχείριση επικοινωνίας, διαπροσωπικές σχέσεις, σχολικό κλίμα, συγκρούσεις

Abstract

One of the hardest problems for social psychology is the issue of leaders and leadership. In the meantime, it is also one of the basic problems of economy. It is known, that finding employees that can frame the most significant parts of a business or organization is a fundamental issue. A lot of firms have failed or did not achieve the goals for which they were formed, because managers and executives were not adequate for the position requirements and did not stand up for the role they were assigned to.

Finding employees that can play the role of a principal, in both first and second level of education is in fact one of the most significant problems that concern the Ministry of Education, since these people should be communicative, play the role of the director guiding, auditing and orienting thoughts, emotions or the behavior of a number of other people.

The goal of this thesis is to research the opinions of education professionals regarding the role of the principal in the school unit, in communication management. In the beginning of this paper a literature review is being done on the subject through existing bibliography, while more research through questionnaires distributed to school teachers is described later. The results show that most teachers are satisfied from their principals in a significant degree, regarding communication management in the school unit.

Keywords: school administration, leadership, leader, school leadership, communication , communication management, interpersonal relationships, school climate, conflicts

.